

Rendszerépítés és adatfeldolgozás jelenlegi helyzete, fejlesztésének várható iránya az MN hadtápszolgálatban

*MN HTP Rendszerszervezési és Adatfeldolgozó Központ
szerzői kollektívája*

Az MNHF HM h. elvtárs szakmai kiképzési csoportjának továbbképzése keretében az MN HRAK szervezésében bemutatásra került az MN hadtápszolgálatában folyó rendszerépítés, adatfeldolgozás helyzete és a hadtápvezetés elgondolása a további fejlesztésre. E bemutató célja alapvetően az volt, hogy az MN hadtápszolgálatának vezető állománya megismerje és a saját szakterületén felhasználja az elmúlt tíz év során kiépített rendszereket és adatfeldolgozás során elért eredményeket. A bemutató során referátum és korreferátumok hangzottak el. A megnyitó referátumot Dr. Lapos Mihály ezds. elvtárs MN HTP TÖF tartotta. A referátum bevezető részében visszatekintett az elmúlt tíz év során megtett útra, méltatta az elért eredményeket, majd az alábbiakat hangsúlyozta.

Gépi adatfeldolgozással a hadtápszolgálatban egy évtizede foglalkozunk. Nálunk elsősorban a könyvelőgépekre alapozott, főként a gazdálkodási tevékenységet szolgáló adatfeldolgozási feladatok alakultak ki és terjedtek el a központi raktáraknál, ellátó központoknál és a csapatok mintegy 8–10 százalékánál.

Az elektronikus számítógépek alkalmazása is teret kapott a hadtápszolgálatban. A saját kezelésben levő, másrészt az MN más elektronikus számítógépcin végezzük a különböző statisztikai, nyilvántartási, tervezési, elszámolási feladatok feldolgozását, sőt komplex rendszerszervezés eredményeképpen első ízben hoztunk létre az anyagi-technikai biztosítási ágazatok között olyan átfogó tervezési, ellátási és nyilvántartási számítógépes rendszert, amely az „M” anyagi-technikai biztosítás terén a csapatok lényeges megterhelése nélkül központilag szolgáltat adatokat a hadtápvezetés különböző szintjeire.

Tábori körülmények között főként a gépkocsiba szerelt könyvelőgépek alkalmazása honosodott meg.

HLÉHDS-nél és HÁVP-nál is megkezdjük kísérleti alkalmazásukat;

– kialakítjuk az MN hadtáp háborús információrendszerét, szabályozzuk a htp. helyzetnyilvántartás és hadtáp összefoglaló jelentések egységes rendjét, biztosítva a gépi adatfeldolgozás alkalmazásának lehetőségét hazai gyártású technikai eszközök, az MN valamennyi tagozatára kiterjedően;

– megkezdjük a helyzetről szóló, valamint a jelentésekhez szükséges nume-

rikus információk gépreszervezését és a gépi adatfeldolgozás bevezetését fő iránnyal az elvonuló szárazföldi csapatokra;

– folytatjuk a htp. törzsek asztali, programozható kiselektronikus eszközökkel történő ellátását.

A következő tervidőszakban tervezett feladatok megvalósításával olyan helyzetbe kerülünk, hogy a htp. „M” anyagi-technikai biztosítás és a hadtápgazdálkodás valamennyi területén komplex módon rendszerbefoglalva uralkodóvá válik a gépi adatfeldolgozás, létrejönnek az alapok a htp. felsővezetés és szolgálat főnökségek részére szükséges információk számítógépes gyűjtéséhez, csoportosításához, tárolásához és szelektív szolgáltatásához, másrészt a hadtápbiztosítás valamennyi főágazatát átfogó komplex rendszerszervezések beindításához.

A háborús hadtápvezetés terén a törzsek munkáját hatékonyan segítik a magasabbegység MAFP-ok és seregtest MSZK számítógépes feladatai, kialakulnak a gépi adatfeldolgozásra épülő háborús hadtápbiztosítási információrendszer – egységes hadtápbiztosítási nyilvántartás és hadtápbiztosítási összefoglaló jelentések – teljeskörű bevezetésének szervezeti, technikai és programbiztosítási, a hadtápbiztosítási kiegészítések feltételei.

Befejezőként kihangsúlyozzuk, hogy a rendszerépítéssel párhuzamosan nagy figyelmet kell fordítani a törzsek munkamódszerének, munkastílusának korszerűsítésére, mert a belépő eszközök ezt egyértelműen igénylik, enélkül ezen eszközök „teherként” jelentkeznek a törzseknél, s nem szolgálják hatékonyan azt a célt, amire hivatottak.

Közép- és néhány szolgálati ágnál felsőszinten az adatfeldolgozásból nyert statisztikai adatszolgáltatás következtében javult a vezetés információellátottsága, az értékelő-elemző munka színvonala.

A tábori körülmények között folyó gépi adatfeldolgozás jól szolgálta a törzsek tevékenységének segítését, a gépi adatfeldolgozás mintegy 2–3-szorosára csökkentette a gépen feldolgozott hadtápbiztosítási elkészítésének idejét, növekedett a kidolgozott változatok száma, javult a számvetések, tervek pontossága.

Néhány hadtápbiztosítási egység megbarátkozott a gépek alkalmazásával a feladatokat szervesen beépítette munkájába, amely ma már ezen eszközök alkalmazása nélkül akadozik.

Szölt azokról a nehézségekről is amelyek a hatékony, eredményes munkát gátolják. Megállapította:

a kidolgozott feladatok egyedi jellegűek, kapcsolataik lazák, ennél fogva mind az adatok gyűjtésében, mind feldolgozásában sok a párhuzamosság, a feladatok többsége számvetési, nyilvántartási jellegű, kevésbé sikerült előrelépni a döntéselőkészítés, a tervezés, a hatékonyságszámítás, az operatív vezetést szolgáló rendszeres adatszolgáltatás terén.

A szolgálati ágak és főként az össz-szolgálati hadtápvezetés információellátása eléggé differenciált, a rendelkezésre álló számítástechnikai eszközeink ma még nem a kívánt és lehetséges mértékben szolgálják a vezetés rendszeres információ ellátását.

Az információellátást hézagmentesen csak a nagy átfogó, komplex rendszerek képesek megoldani. Ilyenek az ATB, az „M” anyagi biztosítási rendszer stb.

Az ATB valamennyi ágazatát átfogó egységesítési törekvések az egyeztetés bonyolultsága miatt kissé lassították a rendszerépítés ütemét, amely most az el-

sődleges feladatok szétválasztásával, a munka konkrétabb behatárolásával érezhetően felgyorsult.

Az „M” anyagi-technikai tervezési, ellátási és készletnyilvántartási rendszer szervezése során szerzett tapasztalatok egyértelműen azt bizonyítják, hogy az egyedi feladatok helyett térjünk át a funkcionális folyamatok egységesítésén, az információrendszer integrálásán alapuló adatfeldolgozási rendszerek kialakítására. Pl. a régi „M” tervezési rendszerben az 5 hadtáp szolgálatnál 40 norma vezetési alaphoz tartozó szükséglettervezési módszer szerint történt a számvetés. Az új számvetési rendszerben az egységesítés következtében 21 szükséglettervezési módszer szerint történik, ezt 12 szükséglettervezési program realizálja, a többi (9) egységesített több szolgálatot kiszolgáló „közös” módszer.

Az információrendszer integráltsága ezen rendszer esetében abban áll, hogy jelenleg 15 adattár szolgálja ki valamennyi szolgálat információ igényét a korábbi 41 helyett.

A tábori körülmények között folyó adatfeldolgozási feladatok zöme a tervezéshez szükséges számvetések elkészítésére irányul. E területen is várat magára a számítógépekkel kiszolgált információrendszer kiépítése.

A szárazföldi magasabbegységek és seregstestek hadtápvezetési pontjain települt szervek egy része még nem igényelte a számítógépes feladatok kidolgozását, ennél fogva azok alkalmazása csak néhány szervre korlátozódik.

Az adatfeldolgozás főként a szárazföldi csapatoknál terjedt el, és lényegében hiányzik a honi légvédelmi seregstest, HÁVP alárendelt csapatainál.

Szükségesnek látszik, hogy a háborús gépi adatfeldolgozási feladatok kidolgozása terén a hadtáp felsővezetés és a középírányítás szintjén is előrelépjünk.

Mind abéke, mind a háborús hadtáp vezetés terén az egyedi feladatok helyett komplex adatfeldolgozási rendszereké a jövő.

Az ilyen szemléletű szervezésnek az a feltétele, hogy a hadtápbiztosítás egyes területein a rendezetlen folyamatokat szakmailag rendbe tegyük, azokat le szabályozzuk és a szervezők számára konkrétan meghatározzuk az információrendszer létrehozásával szemben támasztott követelményeket, leírjuk az információszolgáltatásokat, azok kapcsolatait, tartalmát, megjelenítésének formai követelményeit, gyakoriságát.

Elemezte referátumában azokat az elvégzendő feladatokat, amelyek nélkül a továbblépés nem lehetséges.

Ennek megfelelően az ATB pénzellátás elvén alapuló gazdálkodás számítógépes információépítése csak úgy lehetséges, ha az MN Élelmezési Szolgálat Főnökség és Törzs Közgazdasági osztály közös koncepciót alakít ki és közösen fogalmazzák meg azokat a követelményeket, amelyek alapján a szakemberek dolgozhatnak, vagy az MNHF-ség számítógépes információ bázisának (de egyáltalán a nagyrendszerek) létrehozásában a szakági vezetésnek milyen feladatai vannak. Kijelentette, a koncepció és a feladat megfogalmazásában alapvető feladata és felelőssége van a szakági vezetésnek. Majd vázolta a soronkövetkező és távlati feladatokat.

A következő tervidőszakban a béke hadtápvezetés terén célul tűztük ki a hadtáp „M” anyagi-technikai tervezés, ellátás és nyilvántartás gépi adatfeldolgozásának megszilárdítását, a hadtápgazdálkodás csapat, ágazati és összhadtáp szintjén a gépi adatfeldolgozás teljeskörű kiépítését az ATB egyes elemei beépítésével és kiterjesztésével, a komplex rendszerépítés előkészítését a közlekedési és

eü. szolgálat területén, az MNHF-ség központi adatbankjának továbbfejlesztését, az MN hadtáp információrendszerének korszerűsítése útján.

A célkitűzésnek megfelelően az alábbi feladatok végrehajtásával számolunk:

- folytatjuk a CSSZR további rendszer állítását, első ütemben az MN 5232 és az MN 6025 csapatainál és megkezdjük a laktanya, valamint a helyőrség CSSZR-ek létrehozásának mindenoldalú előkészítését;

- befejezzük az MN élm. szolgálat bázisán az MN ATB pénzellátás elvén folyó gazdálkodás információ és gépi adatfeldolgozás rendszerének kialakítását és az ATB más rendszerelemeinek a korábbi egyedi feldolgozások összekapcsolásával és beépítésével végrehajtjuk a rendszer kiterjesztését az MN hadtápgazdálkodása valamennyi területére;

- a fentiekkel összhangban folyamatosan fejlesztjük az MNHF-ségi számítógépes adatbázis szolgáltatásait a gazdálkodás területén, másrészt a hadtápbiztosítás valamennyi ágazatára kiterjedően kialakítjuk a SZF-ségek és a felső hadtápvezetés folyamatos és differenciált tájékoztatását szolgáló számítógépes információrendszert és megkezdjük bevezetését;

- megkezdjük a közlekedési és eü. biztosítás alapvető folyamatait átfogó komplex rendszerszervezés előkészítését, számbavéve a két területre már kidolgozott és adaptálásra kerülő számítógépes feladatok beépíthetőségét (eü. és szállítás statisztikák, szállítások számítógépes diszpécser irányítása stb.).

A háborús hadtápvezetés terén - figyelembe véve a TACSVER MN hadtáp területén történő építésnek elhúzódását - azt a célt tűzzük ki, hogy a következő tervidőszakban végrehajtjuk az 5232-nél a Mobil Adatfeldolgozó Pontokra és Mozgó Számító Központra kidolgozott számítógépes feladatok alkalmazásának kiterjesztését az MN 6025 és HÁVP területére, továbbá kialakítjuk az MN hadtáp valamennyi vezetési szintjét érintően az egységes helyzetnyilvántartási, jelentési rendszerét és megkezdjük - ahol lehetséges, összekapcsolva - a gépi adatfeldolgozások bevezetését hazai technikai bázisra alapozva.

Meghonosítjuk az asztali, programozható kisszámítógépek alkalmazását a htp. vezető szervek munkájában.

A célnak megfelelően:

- vizsgáljuk a szárazföldi csapatok magasabbegységei és seregstestjei HVP-in alkalmazott programok adaptálhatóságát az MN 6025-nél és HÁVP-nál és megkezdjük kísérleti alkalmazásukat;

- kialakítjuk az MN hadtáp háborús információrendszerét, szabályozzuk a htp. helyzetnyilvántartás és hadtáp összefoglaló jelentések egységes rendjét, biztosítva a gépi adatfeldolgozás alkalmazásának lehetőségét hazai gyártású technikai eszközön, a MN valamennyi tagozatára kiterjedően;

- megkezdjük a helyzetről szóló, valamint a jelentésekhez szükséges numerikus információk gépszervezését és a gépi adatfeldolgozás levezetését fő iránynyal az elvonuló szárazföldi csapatokra;

- folytatjuk a htp. tisztek asztali, programozható kiselektronikus eszközökkel történő ellátását.

A következő tervidőszakra tervezett feladatok megvalósításával olyan helyzetbe kerülünk, hogy a htp. „M” anyagi-technikai biztosítás és a hadtápgazdálkodás valamennyi területén komplex módon rendszerbefoglalva uralkodóvá válik a gépi adatfeldolgozás, létrejönnek az alapok a htp. felsővezetés és szolgálat fő-

nökségek részére szükséges információk számítógépes gyűjtéséhez, csoportosításához, tárolásához és szelektív szolgáltatásához, másrészt a hadtápbiztosítás valamennyi főágazatát átfogó komplex rendszerszervezések beindításához.

A háborús hadtápvezetés terén a törzsek munkáját hatékonyan segítik a magasabbegység MAFP-ok és seregtest MSZK számítógépes feladatai, kialakulnak a gépi adatfeldolgozásra épülő háborús hadtáp információrendszer – egységes hadtáp helyzetnyilvántartás és hadtáp összefoglaló jelentések – teljeskörű bevezetésének szervezeti, technikai és programbiztosítási, a hadtáp törzsek kigépesítésének feltételei.

A referátum után Dr. Varga József alez. az MN HRÁK parancsnoka részletesen ismertette a rendszerépítés és adatfeldolgozás területén folyó tevékenységet, a feladatok konkrét alkalmazását a hadtápszolgálat egyes területein:

- a jóváhagyott központ elgondolás alapján – a közlekedési szolgálat kivételével – befejezzük a hadtáp „M” anyagi-technikai biztosítás számítógépes rendszerterveinek kidolgozását, az eü. szolgálatban megtörtént a rendszer bevezetést és befejezés előtt áll az üza. szolgálat programjainak kidolgozása R-40 ESZG-re;

- a rendszer végleges bevezetéséig a tagozati összesítések kiiktatása, a hadtáp anyagi és technikai helyzet mindenkori áttekinthetősége céljából kidolgoztuk és bevezettük az „M” anyagi harcérték jelentések számítógépes rendszerét;

- az MNHF-ségi központi számítógépes adatbázis építésének első ütemeként felmértük az állománytáblákhoz kötődő adatszolgáltatási igényeket, melyek figyelembevételével a következő évben végrehajtjuk az állománytábla információk gépszervezését, amely lehetővé teszi, hogy az érintettek egy helyről, a kívánt bontásban kapják a részükre szükséges adatokat. Adatszolgáltatást már a Fertőd-II feladatra tervezzük bevezetni;

- az ATB rendszerszervezés MNHF-ségi feladatát az MN HTP TÖF elvtárs érintette. Véleményünk szerint jelentősen felgyorsítaná a munkát az elgondolások mielőbbi egyeztetése, jóváhagyása és a kidolgozása, valamint a rendszerépítésre vonatkozó intézkedési tervek kiadása. A rendszer keretében kívánjuk rendezni az MN raktárhelyzet és kihasználhatósági mutató nyilvántartását, valamint az ellátási szállítások és számítógépes diszpécser irányítását;

- a csapatszámviteli részlegek építésére irányuló munka három területen folyik; a ceglédi tüzegegységénél a kidolgozott egyedi hadtáp programok felhasználásával folyamatban van az 1978. évi gazdálkodási nyilvántartások felvitele PC-4000 KESZG-re. A készenlét 60–70%-os;

- az MNHF-ségen elkészült a csapatgazdálkodások komplex számítógépes adatfeldolgozási rendszerjavaslata, melynek elbírálása és jóváhagyása után a programok kidolgozását, valamennyi szolgálati ágat érintően 1980. év végéig tervezzük;

- elkészült a gépek rendszerbeállításának ütemterve és folyamatban van a CSSZR fejlesztés szervezeti, állományfelkészítési, technikai, elhelyezési előkészítése. A gépek első csoportjának (16 db) beérkezésével 1979 augusztusától számolunk;

- kidolgoztuk az MN HTP HDM Ű. harcértéknyilvántartás számítógépes feladatát, amely adatot szolgáltat a szolgálathoz tartozó főnökségek napi harcértékéről, a távollévókról szerвенként és vezetési csoportonként. A feladat át-

dolgozását tervezzük olyan igényrel, hogy a jelenleg még manuálisan vezetett értesítési kartonokat is számítógépen készítsük;

- a számítógépes adatfeldolgozás segítségével készülnek szervezési időszakonként a hadtáp „B” és „M” létszámkimutatások, az igényelt összegfokozatok szerint, szakmai számonként, állománycsoportonként, valamint összesítve (ti., tts., honv., katona összesen, kpa., pa.) összesen és mindösszesen bontásban, Segítségével készült az MNHF-ség szervezési adataira, létszám adatszolgáltatás a tervezéshez;

- kidolgoztuk a vezető állomány, valamint a tudományos munkával foglalkozók tájékoztatására szolgáló könyvtári számítógépes programokat. A számítógépen nyilvántartjuk a tudományos, illetve szakirodalom érdeklődésre számot tartó cikkeit, előfordulási helyét, évét, ezáltal lehetőség nyílik az érdeklődőknek arra, hogy a számítógéptől lekérjék azt az irodalmat, amely számukra szükséges;

- már több éve folyik az egészségügyi alapellátás csapattagozati eü. statisztikájának számítógépes feldolgozása az MN AK MINSZK-32-es számítógépen, amelynek átszervezése R-40 ESZG-re most van folyamatban;

- a HRAK kis számítógépén történik a kórházi fekvőbeteg forgalmi statisztika feldolgozása. A számítógép negyedévenként áttekintő adatot szolgáltat a betegek igényjogosultság, beutaló szerv - ápolási napok - kibocsátási mód - diagnosztikai munka - betegségfajták - műtétek - szövödmények száma, belgyógyászati kezelés a többi osztályokon kapott kezelés szerinti bontásban. Az adatok alapot adnak a felső vezetésnek a kórházfejlesztési koncepció, a helyi vezetésnek pedig a kórházi belső munkaszervezés kialakításához;

- korábban lyukkártyás gépparkon, jelenleg kiselektronikus számítógépen végezzük a kórházi felülvizsgálati statisztika kidolgozását, amely tartalmazza a htp. állomány minősítésének betegségnemenkénti megoszlását, alakulatok szerinti tagozódását, a nem ht. állomány FÜV minősítésének betegségnemenkénti, alakulat, kórházak osztályok szerinti megoszlását, végül a számítógép kimutatást készít a kórházak FÜV bizottságának munkájáról. A feladat átdolgozása az újabb igények figyelembevételével folyamatban van és a központi kórházon kívül kiterjesztésre kerül az MN valamennyi kórházára;

- havi gyakorisággal rendszeresen végezzük kis számítógépen a Magyar Néphadsereg kórházi gyógyszerári fogyóanyag forgalmának nyilvántartását. E feladat keretében havi raktárforgalmi kimutatást, anyagfelhasználási kimutatást osztályonként, halmozott raktárforgalmi kimutatást és gyógyszerári fogyóanyag nyilvántartást készítünk mennyiségben és értékben, egységes kódrendszerek alkalmazásával. A rendszer kiterjesztése és összekapcsolása az MN ÜEK területére, terveink között szerepel;

- az EÜSZF-ség részéről megfogalmazott igény az eü. műszerek egyedi nyilvántartásának számítógépes megoldása. A programok kidolgozása megtörtént, az adat felvételezés folyamatban van;

- csak a teljesség kedvéért, a többi ellátó központokhoz hasonlóan az MN EÜEK-nél is eredményesen folyik könyvelőgépeken adatfeldolgozás az anyag és értéknyilvántartás és a számvitel egyéb területein;

- a KSZFI területén a számviteli alosztály útján helyi középgepen rendszeresen végzik a szállítmánylevelek adatainak feldolgozását;

- a fenti adatokra támaszkodva a középgepről kapott adathordozó segítségével szállítási statisztikát készítünk a teljesített szállítások főbb mutatóiról, térítésekről, amelyek alapján pontosabbá, gazdaságosabbá tehető a szállítási

költségkeretek elosztása és évközbeni átcsoportosítása. A programok kidolgozása folyamatban van R-10-es ESZG-re és terveink szerint a feladatot 1979 év végén bevezetjük;

- megkezdődött a közlekedési információrendszer kialakítását előkészítő átfogó rendszerfelmérés is;

- huzamosabb idő óta folyik a rövidtávú üzemanyagellátás tervezésével, elszámolásával kapcsolatos gépi adatfeldolgozás az MN MINSZK-32-es számítógépén. A tervidőszak elmúlt félévében a feladatot korszerűsítették, és jelenleg naprakészen szolgáltat adatokat az üzemanyag felhasználási alapokról, a fogyasztási és kiutalási keretekről, valamint ezek elszámolási mutatóiról;

- befejeztük a központi üzemanyagraktárak középgepes számítógépes rendszerének kiépítését. Ennek eredményeként az öt közp. üza. raktár lyukszalagos adathordozók előállítására alkalmas könyvelőgépeken végezzük az üza. raktárak anyagforgalmának nyilvántartását, valamint a raktárak ellátásával összefüggő számviteli adatfeldolgozási feladatokat;

- az üza. raktáraktól érkező lyukszalagos adathordozók felhasználásával a HRÁK végrehajtja havi gyakorisággal mindazon adatfeldolgozási feladatokat, amelyek az ÜEK részére szükségesek. Nevezetesen: a raktári adathordozók ellenőrzését, hibalisták, havi göngyöltett forgalmi kimutatások készítését, a készletfigyelést, a raktári készletek nyilvántartását, a szállítónkénti teljesítést mennyiségben és értékben, a terítésköteles alakulatok vételezési adatainak felfektetését, valamint a természetbeni ellátásra utalt alakulatok vételezési adatainak összesítését. A feladat programjai kidolgozásra kerültek, folyamatban van az éles adatok felvétele és várhatóan 1979 január 1-ével a feladat bevezetésre kerül;

- 1976 óta a ZMKA számítógépén rendszeresen folyik az élm. normák, valamint az ételkészítmények receptjeinek kidolgozására irányuló számítógépes feldolgozás;

- az ÉEK részére kiselektronikus számítógépre kidolgozásra került a napi utalványozás, a napi és havi forgalmi kimutatás számítógépes feladat. A rendszer feltételezi, hogy az MN valamennyi élm. raktárától az aktuális adatok a kisszámítógépre kerülnek. Az élm. szolgálat MN egészét átfogó számítógépes feladata a negyedévi élm. elszámolás és jelentés, amelyet korábban lyukkártyás gépparkon (hosszú késedelmi idővel) - jelenleg R-10-es ESZG-n oldunk meg, lényegesen rövidebb idő alatt és több szolgáltatással;

- a korábban lyukkártyás gépparkon futott ruházati anyagok selejtítési kimutatás feladatot R-10-es ESZG-re átszerveztük. A feladat lehetőséget ad a rendszerből kivont ruházati anyagok típusairól, mennyiségéről, részben méreteiről, alakulatonkénti és raktáranként, eredményei alapot szolgáltatnak a ruházati megrendelések tervezéséhez, realizálásához. A feladat keretében havi gyakorisággal gyűjtjük a selejtítésről szóló jelentéseket és éves feldolgozással áttekintést adunk mind a rendszerből kivont anyagokról, mind a jellemző paramétereikről. A REK a többi ellátó központhoz hasonlóan középgepeken végzi a nyilvántartással, számvittel kapcsolatos adatfeldolgozási feladatokat. Tervezzük, hogy a kiselektronikus számítógép rendszerbeállításával az előbbi feladatokat kiváltjuk, és több változatban biztosítjuk a ruházati gazdálkodással kapcsolatos tervezési, ellátási, (felszámítási kimutatás készítési) nyilvántartási, számviteli feladatok számítógépes megoldását;

- több éve kísérletezünk, ez évben megvalósul a szociális-kommunális ellátással kapcsolatos statisztikai adatszolgáltatás számítógépes megoldása. A feladat

keretében adatokat szolgáltatunk az óvodák, bölcsődék, üdülők jellemző szolgáltatásairól. Ennek eredményeképpen információk állnak rendelkezésre az óvodai, bölcsődési, üdültetési fejlesztés tervezéséhez, normatívák kialakításához.

A háborús hadtápvezetés érdekében:

- két évvel cselőtt kidolgozásra kerültek a ho. htp. vezető szervezetben alkalmazásra kerülő gépi adatfeldolgozási feladatok. A feladatokra építve a Fertőd-I. szervezési időszakban beszereztük és rendszerbe állítottuk a könyvelőautomatákkal felszerelt Mobil Adatfeldolgozó Pontokat (8 db). A MAFP-ok a megyék htp. törzsei többségével a htp. törzsek munkájába szervesen beépítve számvetéseket készítenek a PK HTPH elhatározásához, kimutatásokat a htp. intézkedésekhez és teljességgel kidolgozzák a htp. biztosítási terv számvetéseit. E feladatok - ott ahol a törzsek kezelésüket megismerték, kiiktatták a thp. törzsek korábbi manuális munkáját, kulturáltan és pontos adatokat szolgáltatnak a döntésekhez és tervezéshez;

- a HDS thp. törzs érdekében elkészítettük a Mobil R-10 ESZG-re alapozva a helyzetnyilvántartáshoz, az elhatározáshoz, a htp. biztosítás szervezéséhez adatokat szolgáló számítógépes feladatok megfogalmazását és ezt a rendszer-jellegű számítógépes feladatot 1979 májusában tartandó szövetséges gyakorlaton bevezetésre tervezzük.

A következő korreferátum a közgazdasági osztály és a HRAK közös szerkesztésében a CSSZR-ek jelenlegi helyzetéről, korszerűsítéséről és fejlesztésének irányairól hangzott el. A korreferátum bevezetőjében vázolta a csapatgazdálkodás rendszerében bekövetkezett változásokat és az ezzel járó adminisztráció-növekedést a megalapozottabb döntés előkészítésének szükségességét, a gazdálkodást irányító vezető állomány munkájának megváltoztatását, mindezek a manuális munkák gépesítését tette szükségessé. Ezen a területen mintegy 10 éve folynak kísérletek. Fokozatosan ESZR-ek kerültek létrehozásra ASCOTA 170 típusú könyvelő automaták beállításával.

Jelenleg úgy ítéljük meg, hogy a könyvelőautomaták a csapatoknál folyó számviteli feladatok gépesítése terén a fejlődés kezdeti, szükségszerű és eredményes szakaszát jelentették. Mindamellett úgy látja a vezetés, hogy a jelenlegi helyzetben a gazdálkodás számvitelével kapcsolatos feladatokat a könyvelőautomaták mintegy 40-50%-ban tudják segíteni a fejlődéssel járó fokozott követelményeknek növekvő igényeknek, már kevésbé felelnek meg. Ugyanakkor a számítástechnika terén bekövetkezett gyors változások, mindenek előtt a miniszámítógépek megjelenése, kínálkozó lehetőséget nyújtottak csapatszinten egy előnyösebb adottságokkal rendelkező gépi eszköz alkalmazására.

A könyvelőgépek alkalmazásával lehetőség volt a manuális nyilvántartási munkák gépesítésére, míg számítógép alkalmazásával a gazdálkodás más folyamatainak - tervezési, beszerzési, elosztás, elszámolás - gépesítését is meg lehet oldani, amellyel komplex rendszert alkotó, nagy mértékben automatizált számviteli adatfeldolgozás alakítható ki, amelyben a napi forgalmi adatok feldolgozása, a kapcsolódó nyilvántartásokon történő átvezetése, az időszakos anyagelszámolás összeállítása, gépi úton valósítható meg.

Korlátlanul alkalmazhatók a számvitel fejlett módszerei - értéknyilvántartás, kettős könyvvitel, költség elemzés és elszámolás - mivel az ezzel kapcsolatos számításokat a gép automatikusan végzi.

Ennek megfelelően kezdődtek meg 1976–77. évben a kísérletek a Prakti-komp-4000 kiselektronikus számítógép alkalmazási lehetőségeinek vizsgálatára.

A gép alkalmazhatósági lehetőségei felmérésére a szükséges tapasztalatok megszerzése érdekében 1977–78-ban négy hadtáp szolgálati ágra kiterjedően a ceglédi tüzegegységénél kísérletet folytattunk. A kísérlethez kidolgoztuk a szakmai követelményeinket, mely alapján a gépi programok elkészültek, illetve befejezés előtt állnak.

A kísérleti rendszerben a működés vezérlő elemét továbbra is a szolgálati ágak képezik. Meghatározzák ágazati adatfeldolgozás és információ helyi követelményeit, rendjét, elvárásait, biztosítják a feldolgozás alapfeltételeit. A gazdálkodás tervezése, szervezése, elszámolása, elemzése során támaszkodnak a CSSZR tevékenységére.

A kísérletek egyértelműen bizonyították, hogy a PC-4000 KESZG alkalmas a CSSZR-ek munkájának gépesítésére.

Most a kísérlet stádiumában egyértelműen le kell szögezni, hogy így ez a rendszer akkor tevékenykedik megfelelően, ha a parancsnok hadtáphelyettesek, a fegyvernemi főnökök, szolgálatiág-vezetők, mindazon tevékenységet elvégzik, amelyek alapul szolgálnak az adatfeldolgozásnak, valamint a rendszer által szolgáltatott adatokat megfelelően használják a gazdálkodási munka irányításában, szervezésében.

Ez a rendszer lehetővé teszi, sőt elvárja, hogy a középírányítók, masabbegegységek, seregtestek szintjén kialakuljon mind a gazdálkodást irányító, a csapatokat, a csapatszámvitelket ellenőrizni tudó szervek rendszere, mivel nagytömegben belépő számítástechnikai eszközökkel felszerelt csapatszámviteli részlegeket központi helyről irányítani már nem lehetséges.

Összességében a kísérlet eddigi tapasztalatai alapján úgy látja a vezetés, hogy a PC-4000-re kidolgozott rendszer bebizonyította életképességét.

További tevékenységünket alapvetően ezen a területen három fő irányban tervezzük a következő években folytatni:

- a jelentett egységénél továbbfolytatjuk a kísérleti feldolgozást úgy, hogy a kezdeti „gyermekbetegségek” kiküszöbölésével egyre jobban bekapcsolódnak és beépüljenek a szolgálati ágak gazdálkodási rendszerébe. Az erre vonatkozó intézkedések részben kiadásra kerültek, részben kidolgozás alatt állnak;

- a kísérleti továbbfejlesztés keretében 1979–80-ban 34 db gép kiadását tervezzük. Az 1979-ben kiadásra kerülő gépek működtetéséhez 1979. január 1-től 16 helyre került a CSSZR állománytábla kiadásra. Az állomány felvétele után a felkészítést a ceglédi bázison 1979. márciustól tervezzük. A gépek rendszerbeállításának előkészítésére és végrehajtására vonatkozó intézkedéseket 1979. januárban az MN REVA SZF-séggel együttműködve ki lett adva és megkezdődött a csapatok felkészítése;

- a kísérlet teljeskörűvé tétele érdekében kidolgoztuk a csapatgazdálkodás komplex – az egység valamennyi anyagi, technikai ágazatát felölelő – adatfeldolgozási információ rendszerének rendszerjavaslatát. Jelenleg végezzük az érintett főnökségek bevonásával a rendszerjavaslat egyeztetését. A szükséges átdolgozás után jóváhagyásra előterjesztjük, majd az MN REVA SZF-ségnek átadjuk a rendszerterv és a gépi programok kidolgozását. Részenkénti bevezetésével 1980-ban számolunk, teljeskörű bevezetése a következő öt éves tervidőszak feladata.

Természetesen az új, korszerűbb rendszer csak az érintettek egyetértésével, támogatásával képes eredményesen funkcionálni. Nem misztifikálni akarjuk a csapatgazdálkodást, de törvényszerűen jelentkezik a magasabb követelmény a rendelkezésre bocsátott pénzeszközök minél célszerűbb és az igényeket kielégítő felhasználás. Ehhez pedig gyors és pontos könyvelés és megbízható adatszolgáltatás szükséges, ezt fogja a gép – a kis ESZG – szolgáltatni, ha a munkafeltételeit megfelelően biztosítani tudjuk. Ehhez kell a vezető állomány megértése és következetessége.

A feldolgozók részéről először Gombás Kálmán ezds. elvtárs tartotta meg korreferátumát, melynek bevezető részében a mozgósítás htp. biztosításának tervezése korszerűsítésének folyamatát vázolta.

Az ezzel kapcsolatos első kísérlet 1969-ben történt és ezt követően a körülmények és előfeltételek változásának függvényében 1973-ban és 1977-ben hajtottunk végre korrekciót.

Az egyes időszakok módszerei a következők voltak:

– 1969 előtt, valamennyi szolgálat felülről lefelé tervezett, manuális munkával. Ez a SZF-ségek állományát több hónapon keresztül rendkívül módon terhelte;

– 1969-ben bevezettük az alulról felfelé történő tervezést. Ez viszont a csapatok hadtáptiszti állományát terhelte le. Ezért a tervezési módot több esetben korrigáltuk;

– 1973-ban törvényesítettük a hiány, felesleg jelentéseket;

– 1975-ben megtörténtek a kísérletek a htp. „M” készség jelentések gépi úton történő feldolgozására. Azonban az alapvető problémát ez sem oldotta meg, sem a csapatok, sem az MNHF-ség szervei nem mentesültek a manuális munka alól;

– az akkori gépparkkal, a rendelkezésre álló 6 hét alatt, az öt szolgálati ágra vonatkozó bizonylatok nem voltak feldolgozhatók, ezért párhuzamosan manuális összesítést kellett eszközölni;

– változatlanul a csapatok minden tervezési folyamatot manuális munkával hajtottak végre.

A fordulópontot gyakorlatilag az 1977-es év hozta. Erre az időpontra a htp. rendszerszervezési és adatfeldolgozó központnál létrejöttek a központi tervezés kedvező személyi és technikai előfeltételei.

Együttműködésben az MNVK Agt. Csf.-séggel, SZF-ségekkel és seregest hadtáptörzsekkel 1977 tavaszára kidolgoztuk az új korszerű tervezési rendet.

Ez azt jelenti, hogy:

Mentesítjük a csapatokat a számvetések készítésével járó manuális munkától (megszűnik a HKSZ, illetve hadinormák és állománytáblák több ezer adata alapján történő számvetések elkészítésének folyamata).

Tehermentesítjük az EK-okat a hiány-felesleg jelentések kézi rendezésétől és feldolgozásától.

Minden számvetés gépi úton történik, ezáltal biztosított a maximális pontosság.

A vezetés valamennyi szintje részére biztosítjuk a megegyező adatokat, okmányokat és azok folyamatos naprakészségét.

A jelenlegi 2 évenkénti megismétlődő részletes tervezés időszaka 6-8 évre tolódik ki.

Csökkentjük a felterjesztendő jelentések számát.

A htp. „M” készség jelentés csak a szöveges összefoglalásra korlátozódik. Nem szükségesnek magasabbegység és seregtest szintű összesítések.

Az MNHF-ség vezetése számára bármikor naprakész adatokat tudunk szolgáltatni.

A titokvédelmet szilárdítjuk azáltal, hogy nem szükségesnek az EK-oknál MN-szintű adatok tárolása.

Perspektívában a rendszerhez csatlakoztathatók a HKSZ mutatók. Ez esetben az előírt időszakos egyeztetések kiküszöbölhetők.

Járulékos adatszolgáltatást is biztosít (szakmai számonként, rendfokozat szerinti létszámok).

A jelentett előnyök mellett az a probléma, hogy a csapatok által felterjesztett készségjelentések pontatlanok, ami a gépi feldolgozást hátráltatja. Ezért tervezzük magasabbegység szinten levezetni egy kontrollt.

A fejlődés jelenlegi szakaszának megítélésünk szerint a javasolt rendszer felel meg a legjobban. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy ezt tekintjük véglegesnek. Várhatóan az 1979-ben kiadásra kerülő új HKSZ-M direktíva bizonyos korrekciókat igényel, távlatokban pedig még korszerűbb módszerek tervezhetőségének lehetőségeit is vizsgálunk kell. Előzetes megítélésünk szerint egy olyan módszert is járhatónak tartunk, ahol központilag az „M” szükségleteket számoljuk csak ki és minden további számvetést a végrehajtók végeznek.

De ez a rendszer arra is alkalmas, hogy a seregtesteknél, illetve magasabbegységeknél a gépi feltételek létrejöttének függvényében egyes feladatok lelépeshetőkké váljanak.

A szolgálat főnökségek részéről tartott korreferátumot *Balogh Lajos alez.*

A jelenlegi szakágazati rendszerépítési és vezetésgépesítési feladatainkat a központi rendszerépítési koncepció, az MN hadtápvezetés által támasztott követelmények és gazdálkodási tevékenységünk, ellátási rendszerünk sajátosságai határozzák meg.

Rendszerépítési munkánkat egyre jobb együttműködésben végezzük a Hadtáp Rendszerszervezési és Adatfeldolgozó Központ (MN HRAK) vezető- és szakállományával.

Az MN üzemanyag szolgálatában a rendszerépítési, korszerűsítési tevékenység alapvetően két területre összpontosítható.

- MN ÜSZF-ség által végzett rendszerfejlesztésre,
- MN ÜEK és alárendeltjeinél folyó rendszer korszerűsítésére.

E két területen a tevékenység összehangoltan tervszerűen folyik, azonban a gazdálkodás irányításában és a végrehajtásban meglévő sajátosságok, a két szint információ igények különbözősége szükségessé tette a követelmények differenciálását, a központi elgondolás maradéktalan érvényrejuttatását.

Szolgálat Főnökségi szinten dolgoztuk ki az MN katonai szervezetei üzemanyag-szükségletének tervezését, üzemanyag és üzemanyag-technikai eszköz elszámolását.

A Magyar Néphadsereg üzemanyag-szükségletének számítógépes feldolgozásával lényegesen egyszerűsítettük a csapatok ezirányú tervező munkáját, pontosabb adatok állnak rendelkezésünkre a költségvetésünk tervezéséhez.

Az üzemanyag-szükséglet tervezés éves feladat, amihez a csapatok megkapják a szükséges bizonylatokat, a km és üzemóra (kiszabotokat) igénybevételi normákat.

A kitöltött tervezési bizonylatok többlépcsős ellenőrzés után kerülnek feldolgozásra, melynek eredményeképpen minden katonai szervezet részére az adott gazdálkodási évre üzemanyag-fogyasztási kereteket adunk ki, annak felhasználásáról a gazdálkodási év végén meghatározott szempontok szerint el kell számolni.

Az üzemanyag- és üzemanyag technikai elszámolás gépi programjának kialakítása úgy történik, hogy szorosan kapcsolódjék egyrészt a csapatszámveteli részlegek nyilvántartási tevékenységéhez, másrészt a másik fő terület az MN ÜEK és központ üza. raktárak adatfeldolgozási rendszeréhez.

Az elszámolás feldolgozásából nyert információk lehetővé teszik a csapatok üzemanyag és üzemanyag-technikai eszköz gazdálkodásának elemzését, pontos adatot kapunk a hiányok-károk alakulásáról, a csapatoknál levő készletek változásáról.

Ezenkívül számos – a további tervező-elemző munkánkhoz szükséges statisztikai mutatószámot dolgozunk ki, amelyek elősegítik a realisabb normaképzést, a racionálisabb tervezést.

Szintén főnökségi szintű feladat a csapatok „M” üzemanyag és üzemanyag-technikai eszköz tervezése, melynek program kidolgozása folyamatban van, bevezetése a közeljövőben várható.

A jelenlegi helyzetet az jellemzi, hogy gazdálkodási rendszerünk fejlesztésével az MN ÜEK létrejöttével megváltozott az ellátási tevékenységünk irányítása, szervezése, ennek következtében módosult az adat és információ szolgáltatási rendszerünk is.

Az MN ÜEK és alárendeltjeinél az adatfeldolgozási rendszer kialakítását már eredetileg is úgy végeztük, hogy biztosítsa a különböző vezetési szintek részére a meghatározott információkat, könnyen továbbfejleszhető, korszerűsíthető legyen.

Az MN ÜEK alapvetően a központi gazdálkodással kapcsolatos beszerzési, elosztási, számlázási, nyilvántartási funkciókat látja el. Információ rendszerének alapját a központi üzemanyagraktárak számviteli részlegeinél folyó adatfeldolgozási nyilvántartási tevékenység képezi.

A központi üzemanyagraktárak számviteli részlegei végzik az elsődleges adatfeldolgozást, a központi készletek raktári nyilvántartását, valamint a csapat-számvittel kapcsolatos tennivalókat.

Ennek keretében:

- a központi üzemanyag-készletek,
- üzemanyag-technikai eszközök, és csapatvételezések nyilvántartását.

E feladatok elvégzésére raktáranként 2–2 db ASCOTA 170/35 TM 20 LS könyvelőautomata áll rendelkezésre, amelyek az elsődleges feldolgozással egyidejűleg előállítják a másodlagos adathordozót – a lyukszalagot – biztosítva az adatfeldolgozás továbbfejlesztését.

A központ raktárak rendszeres adatszolgáltatást végeznek az MN ÜEK számviteli alosztálya felé, ahol a kapott adatokat feldolgozva differenciáltan információkat biztosítanak a különböző vezetési szintek részére gazdálkodás irá-

nyításához, a beszerzések tervszerű ütemezéséhez, az anyagok és eszközök optimális terítéséhez.

Majd szólt a közeljövőben bevezetésre kerülő korszerű adatfeldolgozási rendszerről.

A korszerűsített rendszer alapját a PC-4000-es KESZG képezi, amely a központ üza., raktárak ASCOTÁ-in előállított lyukszalagokat dolgozza fel.

A lyukszalagok raktáranként egy hónap alatt végbement anyag- és eszközmozgásokat tartalmaznak.

A feldolgozás az MN HRAK-nál a lyukszalag ellenőrzésével kezdődik, amelyet a számítógép a megadott törzsdatok alapján automatikusan elvéggez.

A feldolgozás során elkészülnek azok a táblók, amelyek az MN ÜEK gazdálkodási tevékenységéhez szükségesek.

Üzemanyag és üzemanyag-technikai eszközök forgalmi és készlet táblója

A tábló adatai alapján lehetővé válik a központi készletgazdálkodás tervszerűbbé tétele, a tároló kapacitások kihasználásának az optimális szinthez közelítése, az ipartól és importból beérkező anyagok tervszerű elosztása.

Összefoglalásként jelentette:

- lényegesen csökkenti az MN ÜEK és az alárendelt központ üza. raktárak nyilvántartási munkáit;
- megszünteti a jelenleg még funkcionáló havi és negyedévi jelentéseket;
- a raktárkapacitások célszerű kihasználásával, az anyagok tervszerű elosztásával hatékonyabbá teszi a központi készletgazdálkodást;
- megfelelő információkat biztosít az MN ÜSZF-ség részére a központi készletek mennyiségéről, megrendelések teljesítéséről, a csapatok ellátottságáról;
- lehetővé teszi a központi készletű anyagok gazdálkodásában a kettős könyvvitel bevezetését, tovább szilárdítja az anyagi és pénzügyi fegyelmet.

Továbbiakban fejlesztési elgondolásaink között szerepel a költségvetésünk számítógépes tervezésének kidolgozása, a főnökségi szintű számítógépes feladataink további tökéletesítése, az elektronikus számítógépes feladataink további tökéletesítése, az elektronikus adatfeldolgozás lehetőségeinek további hasznosítása.

A csapategészségügyi szolgálat gyógyító munkáját átfogó nagy számítógépet - R-40-re tervezett - rendszer, másrészt az egészségügyi szolgálat távlati számítógépes fejlesztési elgondolásáról *Dr. Simon Pál o. ezds. kórházparancsnok* tartotta meg korreferátumát.

„A személyi állomány megbetegedéseinek értékelése” című feldolgozás eredete a hatvanas évek közepére esik, amikor is lyukkártyán, majd különböző számítógép típusokon történt a feldolgozás (MINSZK-22, MINSZK-32). Ennek az alapvető hiányossága az volt, hogy az eredménytáblák nagy tömege nehezen volt kezelhető. Jelentős eredményeként kell viszont elkönyvelnünk, hogy hozzájárult az alkalmazókat a gépi munkavégzéshez.

A rendszer módosítása azzal a céllal készült el, hogy olyan eredménytáblázatokat szolgáltatson, amelyek kielégítik a szolgálat egyes vezetési szintjeit, használható eredményeket adnak vissza az adatszolgáltatónak, felesleges adatot nem tartalmaznak, sőt mindjárt értékel is a számítógép, felhívja a kedvezőtlen tendenciákra a figyelmet. Külön meghatároztuk még, hogy a beérkezett információk ne vesszenek el, hanem további elemzés végett hozzáférhető módon maradjanak meg.

A feldolgozás alapelve: a csapategészségügyi szolgálatban az orvoshoz fordulásnak valamennyi esete – első és ugyanazon betegséggel az ismételt jelentkezések is – a megállapított diagnózisok – beleértve a felvételi és záródiagnózist – a gyógyulás érdekében igénybe vett ellátási szakaszok (csapatgyengélkedő, polgári és katonai kórház) és a szükséges időtartam, valamint az egészségügyi állapotban bekövetkezett változás (kimenetel) között összefüggések elemzése. Adatokat kapunk az ápolási időre, a szakrendelésre utaltak arányára és nem utolsó sorban a szolgálatból kiesett napok $\frac{0}{100}$ -os arányára.

A kísérleti feldolgozás az MN 5232 bevonásával 1 1/2 évig tartott és eredményesen lezárult, az MN szintű kiterjesztése jövő évrre várható.

Eredményeink:

– a szolgálat valamennyi szakirányítási szintje (ezred, hadosztály, seregtest, EÜSZF-ség) a szakmai vezetése alatt álló terület vonatkozásában kap adatokat, azonnal értékelve. (A kézenforgó táblák az MN EÜSZF-ség szintjére szolgálnak.);

– azonnal látható, melyek a leggyakrabban előforduló megbetegedések állománycsoportonként és azon belül a hivatásos állomány korcsoportjai szerint is;

– jelzik, hogy milyen ellátási szakaszt meddig vettek igénybe, milyen volt a betegség kimenetele;

– ezeken kívül a legértékesebb mutatók szerint még további elemzés készül, méghozzá a számítógépbe beépített kedvezőtlen értékeket megadva, és felhívta a figyelmet, hogy milyen területeken kell a szakmai vezetésnek beavatkoznia.

Míndezek kapcsán minden utólagos kéziszámolás, papírmunka nélkül azonnal látható:

– melyik az a megbetegedés, amely leginkább veszélyezteti a személyi állomány egészségi állapotát;

– melyik betegség okozza a legtöbb gondot az egészségügyi szolgálatnak;

– melyik állománycsoport – hivatásos állomány melyik korcsoportja van a legveszélyeztetettebb helyzetben;

– milyen nagy az egészségügyi szolgálat leterheltsége;

– melyik betegség, milyen állománycsoportnál jár a leggyakrabban a FÜV minősítés negatív változásával.

A főbb kérdések mellett még számos összefüggés elemezhető, az archívumban tárolt anyag pedig még többre nyújt lehetőséget. A kísérleti rendszer feleslegessé tett minden e tárgyú manuális munkát, soros és soronkívüli jelentéseket.

A fejlesztést úgy tervezzük, hogy beépüljenek a gondozás részét képező szűrővizsgálatok adatai is, elsőként a magasparancsnoki állomány részére olyan adatbankot kívánunk kialakítani, ahol minden személy valamennyi fontos egészségügyi adata azonnal elérhető és az alapellátás ezen rendszerét a később kialakításra kerülő kórházi rendszerekkel kívánjuk összekapcsolni.

A fentebb ismertetett rendszer kiterjedt volumene is előre jelzi, hogy az egészségügyi szolgálat más munkaterületei mellett a gyógyító-megelőző ellátás szorul rá legjobban korszerű információs rendszer létrehozására. Ez pedig számítógépek széles körű alkalmazása nélkül nem képzelhető el.

Az egészségügyi ellátás bonyolult volta, sokrétűsége a hadtáp alrendszer keretén belül önálló ágazati alrendszer létrehozását igényli. Az ágazati önállóságot az információk sajátos tartalma, nagy mennyisége, hozzáférhetőség változatos

módjai teszik szükségessé – pl.: az életmentő orvosi beavatkozáshoz azonnal kell ismerni a legkülönbözőbb adatokat, a folyamatos gondozás is állandóan igényli a korábbi kórtörténekek ismertetését, ugyanakkor a vezetés, irányítás szintjén mind-czeknek értékelt, elemzett összesítésére van szükség.

A távlati fejlesztési elgondolás megvalósítását fokozatosan, javasoljuk kiépíteni. Előbb az egészségügyi szolgálat minden tagozatában hozzá kell szokni a számítógép szervezettséget igénylő munkarendjéhez, meg kell alakítani és ki kell képezni a munkacsoportokat, gondosan meg kell fogalmazni a további feladatok és elsőként a legnagyobb információ igényű kórház-rendelőintézeti egységeket célszerű ellátni úgynevezett terminálokkal – például R-10 nagyságrendű számítógépekkel – támaszkodva egy nagykapacitású háttérszámítógépre.

Az így kiépülő rendszer – háttérszámítógép és a csatlakozó terminálok hálózata – kielégíti az ü. szolgálat teljes béke információs igényét és előkészíti a háborús feladatok végrehajtását.

A HM ötéves feladattervében foglaltak szerint az anyagi-technikai biztosítás (ATB) rendszerének szervezése keretében több nagyrendszer, nevezetesen a központi biztosítású anyagok, továbbá az ágazati pénz- és pénzkeret gazdálkodás rendszerszervezése már ebben a tervidőszakban megindult. Ez utóbbinak a gazdája az MNHF-ség. Ezen belül az ágazati pénzgazdálkodási rendszer szakági felelőse az MN Élelmezési Szolgálat Főnökség.

E megszabott feladat koncepcióját és az élm. szolgálat területén folyó feldolgozási munkákról *Pály István ezds. elvtárs szolgálat főnök* tartott korrekciót.

Az ágazati pénzgazdálkodás körébe tartozó szakanyagainkra (ez az a terület tehát, amelynek eredményei majd konvertálhatók, a hadtáp más területein is elhelyezhetők lesznek):

- ellátó anyagraktárak;
- ellátó központok;
- szolgálati ág főnökség

relációban 1976-ban elkészült a készletgazdálkodás adatfeldolgozási és információs rendjére vonatkozó nagybani rendszerjavaslat. Az ebben foglaltak alapján 1977 januártól júliusig PC-4000-es géppel kísérletet folytattunk, amelynek eredményeként megállapítható volt, hogy az elgondolásban foglaltak helytállóak.

A munka folytatásának érdekében kidolgoztuk az ágazati követelményeket, elkészítettük a rendszertanulmányt. Véleményünk szerint az ágazati pénzgazdálkodás számítógépre alapozott típusrendszere biztosítani tudja:

A funkcionáló szervezetek (központ hadtáp élelmezési anyagraktárak – ellátó központ osztályai, alosztályai) közötti összhang javítását.

A szervezetek, folyamatok kapcsolódásainál a párhuzamos tevékenységek és a manuális adminisztratív munka arányának csökkentését.

A központhadtáp szakági vertikumában (élelmezési anyagraktárak – ellátó központ – szolgálat főnökség) a manuális HJT kötelezettség teljes kiiktatását.

A gazdasági tevékenységekhez, folyamatokhoz kapcsolódó adatfeldolgozási és információs tevékenységek többségének gépesítését.

A tervezett rendszer működésének ismertetése túlnőne az előadás keretein. Evégett a legjellemzőbb folyamat nagybani ismertetésére, szemléltetésére töreksem.

A rendszer működésének gerincét a központhadtáp élelmezési anyagraktárak

áruforgalma operatív irányításának, végzésének naponkénti folyamatai alkotják. A rendszeresen és szabályozott módon érkező manuális bizonylatoktól – bemenő adatként – a folyamatot irányító munkahelyen gépi adatfeldolgozásra alkalmas adathordozó készül.

Az adathordozók rögzített anyag kód, mennyiségi adat, műveleti kód segítségével a kis számítógép elvégzi az utalványozást amelynek értékeit később számlázza, könyveli, a mennyiségi adatait halmozza nyilvántartási és áruforgalmi statisztikai céllal. Egyúttal elvégzi a pénzügyi műveletek könyvelését és a szállítói teljesítések regisztrálását is.

A tervezett rendszer az MN Élelmezési Ellátó Központ – ezen belül az Áruforgalmi Osztály a Pénzügyi és Számviteli alosztály – és az alárendelt öt élelmezési (vegyes) raktár meglévő szervezetére épül.

A rendszerszervezés során nem a meglévő manuális és közép-gépes módszerek „számítógépesítésére” törekszünk. Az elektronikus adatfeldolgozás előnyeit kihasználva fejlettebb módszereket, bizonyos fokú integráltságot kívánunk hevínni munkánkba.

A jelenleg folyó (funkcionáló) feldolgozásokat az MNVKF elvtárs 1978 április 21-i vezetői értekezletén elhangzott állásfoglalásának megfelelően az élm. szolgálat átfogó komplex rendszerébe lesz foglalva, tehát beépülnek a már vázolt feladatok sorába ezek pedig:

Az élelmezési normák képzése, karbantartása

Ez az eljárás biztosítja, hogy az élelmezési normák – nagyszámú élelmiszer-komponenseikből eredően – aktuális pénzügyi, élettani és közgazdasági mutatókat tükröznek.

Ételkészítmények tervezése, azok karbantartása

Az ételkészítmények számítógéppel történt számítása során több mint 1200 étel, ételváltozat gazdasági, élettani, technológiai mutatóját kaptuk meg.

A feldolgozás hasznosságát a jelenleg rendszerben levő, csapatoknál alkalmazott „Ételrecept-gyűjtemény” és az „Étlaptervezési segédlet” használata bizonyítja.

Az alkalmazott módszer lehetőséget nyújt, mind az újabb ételkészítmények tervezéséhez, mind a meglévők – árváltozásokból eredő – karbantartásához.

Elszámolás a csapatélelmezésről

A csapatélelmezés sokoldalú és egyetlen rendszeres írásbeli eszköze. Negyedévenként tájékoztat az élelmezési pénzgazdálkodás állapotáról, a készletgazdálkodás szabályainak betartásáról, a számítógépes feldolgozás eredményeként az egy főre jutó élelmiszer-fogyasztás alakulásáról. A feldolgozás eredménytáblái terveink szerint kielégítik mind a hadosztály szintet, mind a seregtest szintet. Természetesen a felső szintű szakági vezetés igényeit is.

A szakági rendszerbe soroljuk a következő ötéves tervidőszakban realizálható további két feladatot, nevezetesen:

- a közép- és hosszútávú prognosztizálási módszereket;
- a fogyasztási igényfelmérési (szociológiai) eljárásokat.

A felsőszintű tervezés körében végzett munkák között szoros kapcsolat áll fenn, ezt segíti a közös törzsadatállományok alkalmazása. (Élelmiszer-, élelmezési norma-, készítmény-törzsadatok).

A magunk részéről egytörtünk a HRAK pk. azon elgondolásával, amely szerint az elszámolás adatai részét képezhetik a hadtápbiztosítás adattárának.

Célunk a rutinjellegű élőmunka jelentős kímélésén túlmenően, hatékonyság célérése az elektronikus adatfeldolgozásban rejlő lehetőségek hasznosításával.

A foglalkozás főbb tapasztalatainak összefoglalása, következtetések

A foglalkozás tanulságainak levonását megelőzően hangsúlyozni kell, hogy a hadügy forradalma semmiképpen nem jelenti az alkotó emberi gondolkodás, a semmiféle technikai eszközzel nem helyettesíthető döntési készség kiváltását akár a legkorszerűbb számítógépekkel sem. A gépek mindig és mindenkor csak az embert kiszolgáló eszközök maradnak a tevékenységek folyamatában, a vezetésben a meghatározó mindig az ember, a parancsnok, a vezető marad.

Éppen ezért, hogy az alkotó emberi gondolkodást, tevékenységet minnél jobban kibontakoztathassuk, egyre inkább sürgetőbbé válik, hogy a napjainkban bonyolult, sokoldalú hatásoknak kitett vezetőket az időrabló, manuális tevékenységtől a számítógépek felhasználásával mindjobban tehermentesítsük. Ma már bűnnek számít az olyan nézet, amely a modern technika rendelkezésére állásának viszonyai között a vezetőt arra kárhoztatja, hogy olyan manuális számvetésekkel, nyilvántartásokkal, információ gyűjtési-tárolási-továbbítási feladatokkal terhelje, amelyet a számítógépek képesek kiváltani.

A megállapítások igazságát jól példazza az alábbi történet:

Az amerikai holdraszállás megszervezésekor a komputerok tömege számította ki a fellövés, holdirányítás paramétereit, pályamódosítás faktorait. Ezeket manuális emberi munkával nem lehetett volna végrchajtani. Amikor a holdraszállás pillanata elkövetkezett, az Armstrongot, az űrhajóst kísérő komputerok a töménytelen információ befogadására már nem voltak képesek, és ekkor lépett előtérbe az ember, az emberi gondolkodás, leleményesség, a nagyfokú fizikai állóképesség – az űrhajós kikapcsolta a kísérő komputereket és kézi irányítással hajtotta végre sikeresen holdraszállását.

Szeretnénk, ha a jelenlevők megértenék, hogy amit ma bemutatunk nem az ember helyett, hanem a vezető szolgálatába kívánjuk állítani. Ebben a felfogásban minden szintű vezetőnek, mindnyájunknak, akik itt vagyunk személyes érdeke fűződik ahhoz, hogy a számítástechnikai eszközöket minél előbb, minél cészerűbben és hangsúlyozzuk, minél konkrétan, saját szolgálatunkba állítsuk.

Amit ma a bemutatón látni lehetett biztos, hogy az előbbieken megfogalmazott szándék a vezetők többségének tudatában él, az eredmények erről tanúskodnak. Nincs szűgyenkezni valónk az egys vezető szervek, szolgálatfőnökségek többségében saját kezdeményezésből fakadó eredményei láttán. Az egészségügyi szolgálatban, az üzemanyag, élelmezési szolgálatban, de a többi szolgálati ágaknál is kézzelfogható eredmények vannak, főként a napi gazdálkodási tevékenységekkel összefüggő nyilvántartások, számvetések, tervek gépesítése terén. A számítógépről kapott statisztikai és egyéb adatok ma már érezhetően segítséget nyújtanak a vezetésnek. Tábori körülmények között, főként a szárazföldi csapatoknál ho. és hds. szinten jelentős lépések történtek a vezetés számítógépekkel történő kiszolgálása érdekében. Mindnyájan éreztük azonban az eredmények mellett, hogy az adatfeldolgozási feladatok többségükben egyedi jellegűek, nem képezhetnek rendszert, sok a fehér folt és ennek következtében számos területen korántsem kihasználtak a technikai eszközök nyújtotta lehetőségek.

Felvetődik a kérdés, milyen rendező elvek alapján kell továbblépni. Éves MNHF-i feladatszabó értekezleten az ezirányú feladatok konkrétan lettek meghatározva.

Miről is van szó.

Mindenek előtt arról, hogy a látottak alapján szilárdítsuk meg és széleskörűen terjesszük el az eddigi eredményeket. Végig kell vinni és valamennyi szolgálatunknál meg kell szilárdítani az „M” anyagi-technikai tervezés számítógépes rendszerét és ha energiánk jut erre, a Magyar Néphadsereg egészének szolgálatában ezt a hasznos, sok ember munkáját kiváltó és helyettesítő, a tervezést, ellátást, nyilvántartást és az elemzést mindenképpen pontosabbá tevő, javító rendszert más fegyvernemi anyagi szolgálatoknak is felhasználásra fel kell ajánlani. Amit az üzemanyag szolgálatnál láttunk, a központi raktárak, ellátó központ vezetési folyamatainak gépesítése terén, mindenképpen célszerűnek tartjuk kiterjeszteni a többi szolgálati ág középszintű végrehajtó szerveire is. Az egészségügyi szolgálat statisztikai adatfeldolgozási feladatai példaképpül szolgálhatnak a többi szolgálati ág vezetését szolgáló statisztikai adatszolgáltatási rendszerének kialakításához. Ezek a feladatok jelentős segítséget nyújtanak mind az operatív vezetéshez, mind az elemző-értékelő és tervezési tevékenység tényszerűbb végrehajtásához.

Amit a tábori viszonyokra vonatkozó feladatokkal kapcsolatban meg lehet említeni, az az igény, hogy az elvonuló szárazföldi csapatoknál elért eredményeket célszerűnek tartjuk kiterjeszteni a honi légvédelmi, hátszázvédelmi és egyéb hátszázági csapatok vezetési tevékenységére is.

A csapatszámviteli részlegekről vegyes benyomásokat kaptunk. E területen elért eredmények jelentős problémákkal párosultak. Úgy gondoljuk, a csapatok korszerűbb, kis számítógépekkel történő ellátását fel kell használni arra, hogy a számvitel, a bizonylati fegyelem terén meglévő lazaságokat felszámoljuk, és minden vonatkozásban rendezzük sorainkat. Mindenképpen célszerűnek látjuk, hogy a közeli hetekben, legkésőbb január végéig készítsünk elő átfogó intézkedést a csapatszámviteli részlegek bevezetésének előkészítésére, a szolgálati ágak, a helyi vezetés e területen jelentkező feladatainak szabályozására és a seregestest pk. HTPH-ek e kérdésben szükséges felelősségének, tevékenységének meghatározására.

Az anyagi-technikai biztosítás rendszerszervezéséből ránk háruló feladatokat a 00080 HM Direktíva, a HM ötéves feladatterve egyértelműen meghatározza. Itt olyan rendszer kiépítéséről van szó, amely valamennyi – pénzgazdálkodást folytató – anyagnemfelelős szerv területére kiterjeszthető. Szükségesnek tartjuk, hogy főnöki értekezleten az ezzel járó feladatok részletesen értelmezve legyenek és bár az élelmezési szolgálat bázisán, de mindenképpen egységes összhadtáp követelmények szerint a munkát felgyorsítani – ehhez minden feltételünk megvan – és a HM ötéves feladattervben foglaltaknak megfelelően a tervidőszak végére a kívánt eredmények biztosítottak lesznek.

A résztvevők örömmel hallgatták az MNHF-ségi központi számítógépes adatbázis kialakítására vonatkozó elgondolást. Egyet kell értenünk abban is, hogy ezt a munkát csak részenként, mindenképpen a többi rendszer építési feladatainkkal összhangban lehet és kell végeznünk. Első ütemben az állománytáblákból szükséges és a szolgálatfőnökségek, azok alárendelt szervei által használható információk gépreszervezését célszerű végrehajtani. Ugyanakkor felhívjuk a

figyelmet arra is, hogy más kérdések ilyen irányú megoldása is sürget bennünket. Ide tartozik az MN raktárhelyzetének és kihasználtságának számítógépes nyilvántartása, a szállítások számítógépekkel irányított diszpécser szolgálatának megoldása.

Előreláthatóan a Tábori Automatizált Csapatvezetési Rendszer eszközeinek és feladatainak beérkezésével mintegy 8–10 év múlva lehet számolni. Ennek figyelembevételével reálisnak látszik az a célkitűzés, hogy első ütemben kísérleti jelleggel, majd később a hadtáp vezető szervek munkájába beépítve, elsősorban az elvonuló szárazföldi csapatoknál ezredtől a legfelsőbb hadtáp vezetésig olyan összefüggő rendszer épüljön ki, amely megoldja a hadtáphelyzet mindenkori nyilvántartását, az előjárók rendszeres tájékoztatását, az elhatározás meghozatalával, a hadtápbiztosítás tervezésével összefüggő számvetések gépi úton történő előkészítését. Nagy figyelmet érdemel a foglalkozáson bemutatott kis minikomputer, a hadtáptörzsek munkájába történő beépítésének előkészítése. Viszonylag kevés pénzfordítást igényel, szolgáltatásai gazdagok, a helyi vezetés számvetési feladatainak elvégzésére képes. Ugyanakkor folytatni kell a törzsek kisszámítógépekkel történő ellátását és célszerű lenne megvizsgálni olyan parancsnoki és törzskészlet kialakítását, benne kézi és zsebszámológépekkel, amelyek megoldanák a hadtáptörzsek ezirányú gondjait.

Az általános, valamennyi szolgálati ágra kiható feladatok mellett még ebben a tervidőszakban az egészségügyi és közlekedési szolgálatnak fel kell készülni arra, hogy mint fő hadtápbiztosítási ágazatok, saját számítástechnikai rendszerüket az összhadtáp rendszerbe illeszkedően a következő tervidőszakban kialakíthassák.

Összességében reálisnak ítéltető meg a Hadtáp Rendszerszervezési és Adatfeldolgozó Központ profiltisztítási célkitűzései, s ebből a célból a közeljövőben vizsgáljuk a Mobil R-10, tábori körülmények közötti, hadtáp vezető szervek érdekében történő alkalmazásának célszerű változatait, a kisszámítógépek ellátó központ szinten történő leadásának szervezeti, elhelyezési és üzemeltetési kihatásait. A Beruházási Fenntartási Főnökséggel együttesen vizsgáljuk egy közös központi, nagy teljesítményű elektronikus számítógép beszerzésének, telepítésének és közös objektumban történő üzemeltetésének lehetőségeit.

A Mobil R-10 ESZG alkalmazásának tervezésénél figyelembe kell venni az MNVKF elvtárs által legutóbbi hadijátékunkon elmondottakat, mely szerint január végéig előterjesztést kell készíteni a mozgó központhadtáp csapatok vezetését szolgáló számítógépes feladatok kialakítására R-10 ESZG-re alapozva.

Végezetül meg kell állapítani, hogy a bemutatóval egybekötött, gépi adatfeldolgozást reprezentáló foglalkozás jó ügyet szolgált, felkeltette a résztvevők érdeklődését, figyelmüket konkrét lépések megtételének irányába fordította. Úgy ítéltető meg, hogy minden lehetőség megvan arra, hogy még ebben a tervidőszakban a gépi adatfeldolgozás terén jó alapokat rakjunk le a következő tervidőszakban történő intenzív előrelépéshez, komplex, a hadtápvezetés minden szintjét hatékonyan szolgáló adatfeldolgozási rendszerek kiépítéséhez.